

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۹/۰۴/۲۳

عبدالستار دوشوکی

بازی ماهرانه عمران خان در زمین جمهوری اسلامی

از دوست تحلیلی که در امور پاکستان خبره است پرسیدم سفر کاپیتان سابق تیم ملی کریکت پاکستان و صدراعظم وزیر فعلی آن کشور به مشهد و استعانت (کمک طلبیدن) از امام رضا و تمجید از برکات انقلاب اسلامی در تهران و سپس ادای احترام و دعاخوانی در مقبره آیت الله خمینی را چگونه تفسیر می کند؟ به اردو جواب داد: "عمران خان نمبر وان کلاری تا اور اب بی هه. وه سب سه اچھی طرح کیلی کیلتا هه؛ چاهه عربستان کا گروند هو یا ایران کا". عمران خان همواره بازیگر ماهر و "شماره یک" بوده و است. او بهتر از هر کسی می تواند بازیگری کند. چه در زمین عربستان باشد یا در زمین ایران".

از عمران خان تا عمران خان

عمران خان کسی بود که سالها کاپیتان تیم ملی کریکت پاکستان بود، بعدها در لندن در دایره های آنچنانی به خوشگذرانی مشهور شد و با دختر یک میلیاردی یهودی بنام جمیما گولدا سمیت ازدواج کرد؛ و سالها بعد او را طلاق داد و سپس با یک زن کاملاً محجبه مسلمان پاکستانی ازدواج کرد؛ و آنگاه توانست با تغییر مسیر و کمک ارتش پاکستان و بخش هایی از نیروهای سلفی سنی مذهب بعنوان نخست وزیر بقدرت برسد، در سفر ۳۰ ساعته اش به ایران که از زیارت مقبره امام رضا در مشهد شروع شد و آخرین مرحله آن دعاخوانی در مقبره آیت الله خمینی در جنوب تهران بود پایان یافت. این بازی ماهرانه بسیاری از تحلیلگران تازه کار در امور ۷۰ ساله پاکستان را مبهور کرده است.

عمران خان بلافاصله بعد از بقدرت رسیدن در اولین سفر خارجی خود برای استعانت (کمک طلبیدن) به عربستان سعودی رفت. و بعد از آن خودش شخصاً راننده شاهزاده محمد بن سلطان ولیعهد عربستان در سفر اخیر وی به پاکستان شد و موفق گشت ۲۰ میلیارد دلار کمک و سرمایه گزاری عربستان سعودی را جذب کند؛ در مسیر سفر خود به مشهد در شهر کوئته، مرکز ایالت بلوچستان پاکستان، توقف کوتاهی داشت تا از شیعیان هزاره ساکن کوئته که بسیاری از آنها به لشکر زینبیون تحت قومندانی سپاه پیوسته اند، دلجویی کند. آنگاه در اولین مرحله از سفر خود به ایران با لباس سیاه به زیارت ثامن الحجج در مشهد رفت، و به گفته حجت الاسلام احمد مروی تولیت آستان قدس

د پانو شمیره: له ۱ تر ۳

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رایرلو مخکې په خیر و لولئ

رضوی برای موفقیت سفر خود به ایران از ضامن آهو استعانت (کمک و یاری) جست. نکته ای که آیت الله خامنه ای نیز در دیدار خود با عمران خان آن را بسیار میمون توصیف کرد.

عمران خان در کنفرانس مطبوعاتی مشترک با حسن روحانی، بمصداق شعر معروف سعدی که می گوید "حکایت بر مزاج مستمع گوی، اگرخواهی که دارد با تو میلی. هر آن عاقل که با مجنون نشیند، نگوید جز حدیث روی لیلی." به استعمار شبه قاره هند توسط انگلیس (بریتانیا) حمله کرد و گفت اگر استعماری در کار نبود حالا من با شما به زبان فارسی صحبت می کردم. غافل از اینکه اگر استعماری در کار نبود، تجزیه هندوستان اتفاق نمی افتاد و پاکستانی وجود نمی داشت و بجای عمران خان، نارندرا مودی نخست وزیر هند فارسی سخن می گفت. عمران خان سپس با انتقاد از حکومت پهلوی، مدعی شد که انقلاب ایران موفق شد فاصله طبقاتی و فقر در ایران را از بین ببرد و اینکه ایران هم اکنون بهترین سیستم صحتی درمان دنیا را دارد؛ و من وزیر صحت عامه را هم آورده ام تا از پیشرفت های ایران "سبق" بگیرد.

هر دو کشور در پایان سفر نخست وزیر پاکستان به ایران، یک **بیانیه مشترک** ۱۸ ماده ای صادر کردند. علاوه بر بند ۲ در بند ۱۲ بیانیه تاکید شده: "طرفین ضمن محکومیت تمامی اشکال تروریسم، دستاورد های بزرگ دو کشور در مبارزه با تروریسم را معتزم شمرده . . .". این در حالی است که یک روز قبل از سفر عمران خان به ایران، وزیر خارجه پاکستان در یک کنفرانس مطبوعاتی ایران را متهم به حمایت از تروریسم و دست داشتن در قتل ۱۴ نظامی پاکستانی در جاده ساحلی گوادر - کراچی نمود. وزیر خارجه پاکستان گفت ما در گذشته نیز با مدرک و سند غیرقابل انکار مشخصات افراد و گروه های "تروریستی" جدایی طلب بلوچ و محل دقیق پایگاه ها و قرارگاه های آموزشی آنها را در داخل شهرهای ولایت سیستان و بلوچستان را به مقامات سیاسی و امنیتی و نظامی ایران داده ایم. اما ایران هیچگونه اقدامی نکرده است. ایران نیز بارها ارتش و بخصوص سازمان اطلاعاتی قدرتمند پاکستان بنام "آی اس آی" را متهم به حمایت مستقیم از جیش العدل (و جندالله در گذشته) نموده است که به ادعای ایران به نیابت از برخی از کشورهای عربی از جیش العدل بر علیه ایران استفاده ابزاری می کند. شاید لازم باشد به این نکته اشاره کنم که رئیس فعلی "آی اس آی" قدرتمندترین نهاد امنیتی اطلاعاتی پاکستان، جنرال سید عاصم منیر احمد شاه سالها در عربستان زندگی می کرده و در آنجا قاری و حافظ قرآن شده؛ و این موضوع برای اکثر پاکستانی ها مایه فخر و مباهات است که مهمترین ژنرال آنها حافظ قرآن از عربستان است.

در این شکی نیست که بسیاری مسئولین نظامی و ملکی جمهوری اسلامی توهمی در مورد عملکرد نیابتی و تخریبی پاکستان ندارند. و بخصوص سرداران سپاه، بقول سردار مدعی مشهور در پروژه الماس فریب" می دانند که الماس را فقط می توان با الماس بُرید و بس! به همین دلیل با حمایت و پشتیبانی از برخی از گروه های مسلح بلوچ که تا کنون تعداد زیادی از نظامیان پاکستانی را کشته اند، می خواهند به پاکستان بگویند "چیزی که عوض داره، گله نداره". از این رو بعد از قتل ۱۴ نظامی پاکستانی، بازیگر ماهر پاکستان سراسیمه به مشهد و تهران و مقبره بنیانگذار انقلاب می رود تا جمهوری اسلامی را متقاعد کند با کارت جدایی طلبان بلوچ بر علیه پاکستان و ارتش آن بازی نکند. و این را نیز نیک می داند که ایران نیز کارت های دیگری نظیر هزاران زینبیون شیعه و آموزش دیده مسلح پاکستانی دارد که در صورت لزوم می توانند برای پاکستان در دسرساز شوند.

در نتیجه باید به دور از تصنع و تعارف سیاست ورزانه رایج پذیرفت که در تحلیل نهایی معضل امنیتی و مشکل ستراتیژی و نیابتی فیما بین ایران و پاکستان، مشکل بین دو دولت "بی تفنگ" حسن روحانی و عمران خان نیست. بلکه مشکل بین دو "دولت با تفنگ" و صاحب قدرت واقعی ارتش پاکستان و سپاه است، که هر دو در امر مداخله در امور همسایگان دور و نزدیک سابقه ای طولانی دارند. لهذا آب از سر چشمه گل آلود است. و باید با نگاهی واقعگرایانه همه ابعاد ادعاها و تعارفات دیپلماتیک و سیاسی را در دو کفه ترازوی سنجش و نقد قرار داد. یا وگرنه، بعنوان مثال، هر دو کشور نیک می دانند که مثلاً ایجاد یک "نیروی عکس العمل سریع مشترک" عملی نیست. به همین دلیل در بیانیه نهایی ۱۸ ماده ای مشترک طرفین هیچگونه اشاره ای به آن نشده است. طرفین آدرس دقیق گروه های مسلح بلوچ مخالف یکدیگر در دو سوی سرحد را در شهرهای یکدیگر می دانند و این آدرس ها را رد و بدل کرده اند. چرا باید بیهوده گزمه سرحدی مشترک تشکیل بدهند و در کوه و بیابان سرحد به دنبال "نخود سپاه" بگردند؟ وانگهی ارتش پاکستان که مدیون عربستان سعودی است و از امریکا کمک نظامی دریافت می کند، چگونه می تواند نیروی مشترک با سپاه پاسداران (که امریکا آن را گروه تروریستی قلمداد کرده است) تشکیل بدهد یا همکاری بکند. مراقبت مرزها در استان سیستان و بلوچستان بصورت رسمی، قانونی و عملی بعهد سپاه پاسداران است.

در طی سالهای اخیر تقریباً همه نخست وزیران و روسای جمهوری پاکستان به ایران سفر کرده اند و وعده همکاری و حل مشکلات فیمابین را داده اند از جمله نواز شریف (دو بار)، آصف زرداری (دو بار)، جنرال مشرف (دو بار) و بقیه نظیر یوسف رضا گیلانی و ظفرالله جمالی و غیره که به ایران سفر کرده اند و مسئولین ایرانی نیز بارها به پاکستان سفر کرده اند. اما تاریخ که چراغ راه آینده است ثابت می کند که همه این سفرها و تشریفات و تعارفات حاصلی نداشته است جز اینکه "آمدند و نشستند و گفتند و رفتند؛ و پی مصلحت مجلس آراستند". حالا اینبار دو "زیارت" هم به این آمدن و رفتن ها اضافه شد. در نتیجه در فردای سفر عمران خان به مصداق آن ضرب المثل معروف باید گفت "نه خانی آمده، نه خانی رفته".

مرکز مطالعات بلوچستان - لندن

doshoki@gmail.com

د پانو شمیره: له ۳ تر ۳

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په خیر و لولئ